ליקוטי הלכות — הלכות נפילת אפים

הִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם וּקְדֻשָּׁה דְּסִידְרָא:

לְאַחַר הַתְּפִלָּה נוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַעֲלָאַת מַיִין נוּקְבִין שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הִשְׁתּוֹקְקוּת וְכִסּוּפִין דִּקְדֻשָּׁה בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁזֶּה בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ בַּמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל זְווּגָן שֶׁל אוֹתִיּוֹת וְכוּ' (בְּסִימָן לא לִקּוּטֵי חֵלֶק א) וְעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ מְצַיְּרִין הָאוֹתִיּוֹת וְנַעֲשִׂין כְּלִי לְקַבֵּל טוֹב וּבָזֶה אָנוּ גּוֹמְרִין לְתַקֵּן הַהַשְׁפָּעָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת בַּתְּפִלָּה שֶׁתִּהְיֶה שֶׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה עַל-יְדֵי כְּסוּפִין שֶׁל נְפִילַת אַפַּיִם, כִּי הָעִקָּר תָּלוּי בַּכְּסוּפִין אִם הֵם דִּקְדֻשָּׁה מְצַיְּרִין הָאוֹתִיּוֹת וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ כְּלִי לְקַבֵּל טוֹב כַּמְבֹאָר שָׁם וְעַל-כֵּן אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן וְאֵין נוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם בְּכָל יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֵיזֶה תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה יֵשׁ בְּחִינַת תּוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ יְתֵרָה כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, רַק שֶׁבְּשַׁבָּת שֶׁקְּדֻשָּׁתוֹ גְּדוֹלָה יֵשׁ בּוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מַמָּשׁ וּבְשְׁאָר הַיָּמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם קְצָת תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה יֵשׁ בָּהֶם בְּחִינוֹת וְנִיצוֹצוֹת נֶפֶשׁ יְתֵרָה וּכְשֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת נֶפֶשׁ יְתֵרָה אֵין צָרִיךְ לִפֹּל עַל פְּנֵיהֶם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְחַדְּשִׁין הַנֶּפֶשׁ, וּבָזֶה מְצַיְּרִין הַשֶּׁפַע, כַּמְבֹאָר שָׁם, כִּי כְּבָר נִתְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ וְנִתּוֹסֵף קְדֻשָּׁה בְּנַפְשׁוֹ בִּכְנִיסַת הַיּוֹם שֶׁזָּכָה לִבְחִינַת נֶפֶשׁ יְתֵרָה עַל-יְדֵי הַכְּסוּפִין דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת כֵּינָן שֶׁשַּׁבָּת יֵ אָבְדָה נֶפֶשׁ שֶׁזֶּה בְּחִינַת כְּסוּפִין דִּקְדֻשָּׁה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה בְּעַצְמוֹ נַעֲשֶׂה הַנֶּפֶשׁ וְעַל-כֵּן אֵין צָרִיךְ עוֹד לִפֹּל עַל פָּנָיו שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת כְּסוּפִין כַּנַ"ל, עַיֵּן שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַ"ל הֵיטֵב:

וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אַחַר כָּךְ קְדֻשָּׁה דְּסִידְרָא כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה עַל עַצְמֵנוּ כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה כֵּלִים רְאוּיִים לְקַבֵּל טוֹב וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים הַקְּדֻשָּׁה בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּבִלְשׁוֹן תַּרְגּוּם כְּדֵי לְהַשְׁלִים הַלְּשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עַל-יְדֵי לְשׁוֹן תַּרְגּוּם שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה, עַל-יְדֵי שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל יָדוֹ זוֹכִין לִשְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁהוּא עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה כִּי כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גֶּדֶר עֶרְוָה אַתָּה מוֹצֵא קְדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (וַיִּקְרָא רַבָּה כד) וְעַל-יְדֵי קְדֻשָּׁה זוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית עַל-יְדֵי זֶה עוֹשִׂין כֵּלִים קְדוֹשִׁים לְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע לְמַטָּה, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַכֵּלִים שֶׁיְּקַבְּלוּ טוֹב הוּא עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית כַּנַ"ל:

וְכֵן שְׁאָר הַפְּסוּקִים שֶׁל 'וּבָא לְצִיּוֹן' כֻּלָּם הֵם הִשְׁתּוֹקְקוּת וְכִסּוּפִין אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְצַיֵּר הַכֵּלִים לְטוֹב לְהַמְשִׁיךְ הַשֶּׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה, כִּי אָז הוּא הַמְשָׁכַת הַשֶּׁפַע לְמַטָּה כַּמּוּבָא:

וְעַל-כֵּן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אֵין אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה דְּסִידְרָא בְּשַׁחֲרִית כִּי אִם בְּמִנְחָה, כִּי בַּחֹל אֵין נִמְשָׁךְ הַשֶּׁפַע כִּי אִם בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה וְאַחַר כָּךְ נִסְגָּר הַשַּׁעַר, אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב כָּל הַיּוֹם קֹדֶשׁ, כִּי הֵם עַצְמָם אוֹת וְנִמְשָׁךְ הַשֶּׁפַע כָּל הַיּוֹם וְעַל-כֵּן אֵין אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה דְּסִידְרָא כִּי אִם בְּגִמַר הַיּוֹם שֶׁהוּא תְּפִלַּת מִנְחָה. וְכֵן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁיֵּשׁ עוֹד תְּפִלָּה יְתֵרָה אֵין אוֹמְרִים כִּי אִם בַּתְּפִלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא תְּפִלַּת נְעִילָה שֶׁהוּא בְּגִמַר הַיּוֹם, כִּי בְּגִמַר הַיּוֹם אוֹמְרִים הַקְּדֻשָּׁה הַנַ"ל כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְצַיֵּר הַשֶּׁפַע שֶׁנִּמְשָׁכָה כָּל הַיּוֹם שֶׁתִּהְיֶה שֶׁפַע קְדֻשָּׁה טוֹבָה וּבְרָכָה כַּנַ"ל:

הִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם הֲלָכָה ב נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת נְשִׁיאַת כַּפַּיִם הֲלָכָה ב:

וְהִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם הֲלָכָה ג לֹא מָצָאנוּ בְּאַמְתַּחַת כְּתָבָיו הַקְּדוֹשִׁים וְלֹא נוֹדַע לָנוּ אִם בֵּאֲרָהּ בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית גַּם כֵּן אַךְ נֶאֱבָדָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כְּמוֹ שֶׁכַּמָּה וְכַמָּה הֲלָכוֹת נֶאֱבְדוּ אוֹ לֹא בֵּאֲרָהּ אָז:

וּבוֹ יִתְבָּאֵר עִנְיַן פּוּרִים וּפֶסַח וְאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת:

עַל-פִּי הַתּוֹרָה 'אֶמְצָעוּתָא דְּעָלְמָא הֵיכָא' וְכוּ' בְּסִימָן כד בְּלִקּוּטֵי חֵלֶק א עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה מֵרֹאשָׁהּ לְסוֹפָהּ:

וְהַכְּלָל שֶׁעַל-יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה זוֹכִין לְהַעֲלוֹת הַשְּׁכִינָה מֵהַגָּלוּת וְלַעֲלוֹת מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם עַד שֶׁזּוֹכִין לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַשִּׂיג אוֹר הָאֵין סוֹף בְּחִינַת מָטֵי וְלֹא מָטֵי שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִנֶּפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה לְמַעְלָה מֵהַסְּפִירוֹת וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם שֶׁמִּפְנֵי מִיעוּט הַבְּרָכָן שֶׁהֵם דַּקּוּת הַבְּרָכָן נִתְבָּרֵךְ

הַמְסַדֵּר וְהַמַּיְשֵׁב אֶת הַמֹּחִין שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכֶּתֶר שֶׁהוּא הַבְּחִינָה הַמְעַכֵּב וְהַמְסַדֵּר אֶת הַמֹּחִין לְבַל יֶהֱרְסוּ לַעֲלוֹת אֶל ה' וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת הָרְדִיפָה וְהַמְעַכֵּב עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין בְּחִינַת הַתִּשְׁעָה הֵיכָלִין שֶׁעַל יָדָם מַשִּׂיגִין אוֹר הָאֵין סוֹף בִּבְחִינַת מָטֵי וְלֹא מָטֵי וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

וְזֶה בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם שֶׁאָז הוּא תַּכְלִית הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן, כַּמּוּבָא בְּכַוָּנוֹת הַתְּפִלָּה, כִּי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל הַמְבֹאָרִין בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּלְכוּת עוֹלָה מִן הַקְּלִפּוֹת וּמַלְכוּת מַלְבִּישׁ וְעוֹלָה לִבְחִינַת נה"י [נֶצַח הוֹד יְסוֹד], ונה"י לחג"ת [חָכְמָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת], וחג"ת לחב"ד [חָכְמָה בִּינָה דַּעַת] וְכוּ' כָּל זֶה הוּא כַּוָּנַת סֵדֶר הַתְּפִלָּה שֶׁאוֹמְרִים מִתְּחִלָּה קָרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת, וְאַחַר כָּךְ פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה, וְאַחַר כָּךְ בִּרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע, וְאַחַר כָּךְ הַתְּפִלָּה שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי כָּל זֶה עוֹלִין הָעוֹלָמוֹת בַּבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִין בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁמַּלְכוּת עוֹלָה מִן הַקְּלִפּוֹת וּמַלְכוּת מַלְבִּישׁ נה"י וְכוּ' וְכוּ', כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בַּכַּוָּנוֹת. וְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה גִּלָּה וּבֵאֵר שֶׁכָּל סוֹד עֲלִיַּת הָעוֹלָמוֹת בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל נַעֲשִׂין עַל-יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה כַּנַּ"ל. נִמְצָא שֶׁעֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה וּבְחִינַת סֵדֶר הַתְּפִלָּה הֵם בְּחִינָה אַחַת שֶׁעַל יָדָם עוֹלִין הָעוֹלָמוֹת בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל הַמְבֹאָרִין בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁהֵם סוֹד כַּוָּנוֹת סֵדֶר הַתְּפִלָּה כַּנַּ"ל עַד שֶׁזּוֹכִין עַל-יְדֵי זֶה לַעֲלוֹת עַד הַכֶּתֶר לְבָרֵךְ וּלְתַקֵּן בְּחִינַת הַמְסַדֵּר וְהַמַּיְשֵׁב אֶת הַמֹּחִין שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַשִּׂיג אוֹר הָאֵין סוֹף בִּבְחִינַת מָטֵי וְלֹא מָטֵי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין בְּחִינַת הַתִּשְׁעָה הֵיכָלִין הַנַּ"ל כַּנַּ"ל וְזֶהוּ בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם אַחַר גְּמַר הַתְּפִלָּה, כִּי אַחַר גְּמַר הַתְּפִלָּה אָז כְּבָר נִגְמְרוּ עֲלִיַּת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְמַעְלָה עַד אֲצִילוּת לְמַעְלָה לְמַעְלָה כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת. וְאָז צְרִיכִין לְהִכָּלֵל בָּאוֹר הָאֵין סוֹף שֶׁזֶּהוּ עִקַּר סוֹד הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּגְמַר הַתְּפִלָּה, כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג הוּא הִתְחַבְּרוּת עָלְמָא תַּתָּאָה בְּעָלְמָא, כַּמּוּבָן בַּזֹּהַר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וּבְפָרָט בְּפָרָשַׁת וַיִּגַּשׁ עַל-פָּסוּק כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הַיְנוּ כְּשֶׁהַנֶּפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת עָלְמָא תַּתָּאָה נֶגֶד אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא כְּשֶׁזּוֹכָה לִהְיוֹת נִכְלָל בְּאוֹר הָאֵין סוֹף בִּבְחִינַת מָטֵי וְלֹא מָטֵי, זֶהוּ בְּחִינַת תַּכְלִית הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג שֶׁל עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים וְזֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי תִּקּוּן הַמְסַדֵּר וְהַמַּיְשֵׁב אֶת הַמֹּחִין שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּתֶר כַּנַּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ נִמְשָׁךְ בְּחִינַת מְעַכֵּב אֶל הַמֹּחִין לְבַל יֶהֱרְסוּ הַגְּבוּל וְעַל-יְדֵי שְׁנֵי בְּחִינַת אֵלּוּ דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ הָרְדִיפָה וְהַמְעַכֵּב עַל-יְדֵי זֶה דַּיְקָא נַעֲשִׂין הַהֵיכָלִין הַנַּ"ל שֶׁעַל יָדָם מַשִּׂיגִין אוֹר הָאֵין סוֹף בִּבְחִינַת מָטֵי וְלֹא מָטֵי שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַיִּחוּד כַּנַּ"ל וְזֶה בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם שֶׁאָז הוּא עִקַּר בְּחִינַת הַיִּחוּד וְהַזִּוּוּג כַּמְבֹאָר בַּכַּוָּנוֹת כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן צְרִיכִין אָז לִפֹּל עַל פָּנָיו, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת וַיִּסְתֹּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל הָאֱלֹקִים שֶׁבְּחִינָה זֹאת נִמְשֶׁכֶת מִבְּחִינַת הַמְסַדֵּר וְהַמַּיְשֵׁב שֶׁנִּתְבָּרֵךְ מִפְּנִימִיּוּת הַבְּרָכָאִין וְכוּ' כַּנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכֶּתֶר כַּנַּ"ל וּמִבְּחִינָה זֹאת יֵשׁ כֹּחַ בְּהַמֹּחִין לְעַכֵּב אֶת הַמֹּחִין מֵרְדִיפָתָן וְכוּ' כַּנַּ"ל שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם בְּחִינַת וַיִּסְתֹּר מֹשֶׁה פָּנָיו בְּחִינַת הַכֹּחַ הַמְעַכֵּב הַמְסַדֵּר וְהַמַּיְשֵׁב אֶת הַמֹּחִין כַּנַּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה דַּיְקָא מַשִּׂיגִין אוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא כַּנַּ"ל:

עַל-פִּי הַתּוֹרָה "וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה", בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן יב, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הוּא עִנְיָן עָמֹק מְאֹד וְדֶרֶךְ עֵצָה טוֹבָה לַכֹּל וְכוּ':

וְהַכְּלָל, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁאָדָם נִתְרַחֵק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים, אַף-עַל-פִּי-כֵן כְּשֶׁהוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ עַזִּין וְדוֹרֵשׁ וְשׁוֹאֵל וּמְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ עֵצָה וְתַחְבּוּלָה וְכוּ' לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁתִּהֶא הַיְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי יֵשׁ שֶׁנָּפְלוּ לִבְחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁשָּׁם נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה מב), "וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וְכוּ'" אֲבָל בֶּאֱמֶת בְּוַדַּאי גַּם אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת מְקַבְּלִים חִיּוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אַךְ הֵם מְקַבְּלִין חִיּוּת מִמַּאֲמָר סָתוּם, שֶׁהוּא בְּרֵאשִׁית וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת אַיִ"ה וְכוּ' כִּי מִגֹּדֶל הַהַעֲלָמָה שֶׁל זֶה הַמַּאֲמָר הֵם מְקַבְּלִין חִיּוּת מִבְּחִינַת הַהַעֲלָמָה וְהַהַסְתָּרָה דַּיְקָא וְעַל-כֵּן מִי שֶׁנּוֹפֵל לְשָׁם חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁאֵינוֹ מְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי וַעֲדַיִן הוּא מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ אַיִ"ה וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה עוֹלֶה בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי עוֹלֶה לִבְחִינַת אַיִ"ה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית מַאֲמָר סָתוּם הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב: